

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายหาความสัมพันธ์ (Correlation Research Designs) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ และความฉลาดทางอารมณ์ กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน รวมทั้งศึกษาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชน เขตภาคตะวันออก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชนเขตภาคตะวันออก จำนวน 278 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่แทนที่ ร้อยละ 50 ของจังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทราและจังหวัดปราจีนบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วย 4 ตอน คือตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้คุณค่าวิชาชีพ ตอนที่ 3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และตอนที่ 4 แบบสอบถามความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ส่วนที่ 2-4 มีค่าเท่ากับ .95, .87 และ .97 ตามลำดับ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประสานงานกับหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลและผู้บริหารของโรงพยาบาลชุมชนแต่ละแห่ง และดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จำนวน 342 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาในระยะเวลาที่กำหนด 278 ฉบับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคล หาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ ความฉลาดทางอารมณ์และความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficients) และวิเคราะห์หาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพสมรสคู่เป็นส่วนใหญ่ มีอายุเฉลี่ย 34.6 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี/เทียบเท่าและปฏิบัติงานในโรงพยาบาลขนาด 30 เตียง พยาบาลส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉินเฉลี่ย 9.12 ปี และในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เคยได้รับการพัฒนาความรู้เฉลี่ย 6.84 วัน

2. การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ โดยรวม อยู่ในระดับสูง ($M = 4.15, SD = .42$) ในรายด้านพบว่า ด้านความซื่อสัตย์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.35, SD = .51$) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านกิจกรรม ($M = 3.88, SD = .57$)

3. ความฉลาดทางอารมณ์ ของพยาบาลวิชาชีพมีอายุ 26-60 ปี อยู่ในระดับเกณฑ์ปกติ ($M = 166.70, SD = 14.15$) และในรายด้านพบว่า ด้านดีอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์คะแนนปกติ ($M = 59.35, SD = 4.84$) ส่วนด้านเก่งและด้านสุข อยู่ในระดับเกณฑ์คะแนนปกติ ($M = 55.81, SD = 5.67$) และ ($M = 51.54, SD = 5.80$) ตามลำดับ

4. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับสูง ($M = 4.24, SD = .47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความร่วมมือในการทำงานมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.49, SD = .52$) และด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านภาวะผู้นำ ($M = 3.99, SD = .58$)

5. ประสบการณ์การปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ($r = .35$) และการได้รับการพัฒนาความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ($r = -.18$) ส่วนการรับรู้คุณค่าวิชาชีพ และความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .61$ และ $r = .44$) ตามลำดับ

6. การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และความฉลาดทางอารมณ์ สามารถร่วมกันพยากรณ์ ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ [$F(3,274) = 81.388, p < .001$] โดยสามารถพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วย

อุบัติเหตุฉุกเฉินได้ (R^2) ร้อยละ 47.1 และพบว่าตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณสูงที่สุด คือ การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ (Beta=.483) รองลงไปคือ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน (Beta=.256) และ ความฉลาดทางอารมณ์ (Beta=.194) ได้สมการพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชน เขตภาคตะวันออก ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$Y' \text{ ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ} = 711 + .542 (\text{การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ}) + .023 (\text{ประสบการณ์การปฏิบัติงาน}) + .336 (\text{ความฉลาดทางอารมณ์})$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' \text{ ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ} = .483 Z_{\text{การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ}} + .256 Z_{\text{ประสบการณ์การปฏิบัติงาน}} + .194 Z_{\text{ความฉลาดทางอารมณ์}}$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชนเขตภาคตะวันออก ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุญรักษา วิทยาคม (2544) และ ศิริเพ็ญ ชื่นประเสริฐ (2544) ที่พบว่า การรับรู้คุณค่าวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับสูง อาจเนื่องมาจากพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ปฏิบัติการพยาบาลโดยยึดมาตรฐานวิชาชีพเป็นแนวทางปฏิบัติ (Weis & Schank, 2000) ส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ให้การดูแลผู้ป่วยอุบัติเหตุฉุกเฉินด้วยความซื่อสัตย์ ปราศจากอคติ และมีการปกป้องสิทธิของผู้ป่วย ปฏิบัติการพยาบาลโดยยึดมั่นในวิชาชีพ ตามมาตรฐานการพยาบาล รวมทั้งปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมในการปฏิบัติการพยาบาล นอกจากนั้น ยังมีการส่งเสริมและคงไว้ซึ่งมาตรฐานการพยาบาล สร้างความไว้วางใจให้แก่ผู้รับบริการและผู้ร่วมงาน โดยปฏิบัติการพยาบาลด้วยความรับผิดชอบ มีการพัฒนาความรู้และทักษะของตนเองอยู่เสมอ แสวงหาการสนับสนุนด้านต่าง ๆ ในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเคารพนับถือความเป็นปัจเจกบุคคล

ของผู้รับบริการโดยการให้การพยาบาลด้วยความเสมอภาคสนับสนุนให้เข้าถึงบริการที่เท่าเทียมกันโดยคำนึงถึงวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน พยาบาลปฏิบัติการพยาบาลด้วยความซื่อสัตย์ โดยปฏิบัติการพยาบาลบนพื้นฐานของข้อมูลที่เพียงพอและเป็นจริง ยึดตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ และคำนึงถึงความปลอดภัยของบุคคลและชุมชน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด คือ ด้านความซื่อสัตย์ อาจเนื่องจากพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน มีการปฏิบัติต่อผู้รับบริการได้อย่างแนบเนียนดำรงอยู่ในกรอบของจรรยาบรรณวิชาชีพ (อุบลรัตน์ โพร้พัฒน์ชัย, 2545) มีสำนึกรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพ (เพงรัตน์ บุญญานุรักษ์, 2544) ใช้ข้อมูลที่เพียงพอและเป็นจริงในการวิเคราะห์ปัญหาของผู้รับบริการ (Eddy et al., 1994) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำสุดคือ ด้านกิจกรรม อาจเนื่องมาจากพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน มีภาระงานที่สูงขึ้น (วิจิตร ศรีสุพรรณ, 2550) จากการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพ (บุญเลิศ ช้างใหญ่, 2550) จำนวนพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉินน้อยกว่ากรอบอัตรากำลังที่ควรเป็น (อริยา สัพพะเลข, 2542) และจากปัญหาการขาดแคลน บุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาลชุมชน (เชิดชู จริยศิริวัฒนา, 2551) ทำให้พยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน มีภาระงานในด้านการตรวจรักษาแทนแพทย์เพิ่มขึ้น ประกอบกับการเข้าถึงบริการสุขภาพของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น (กฤษฎา แสงดี, 2552) จากผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 10, 2550) ส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน มีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาชีพน้อย ขาดการมีส่วนร่วมในการสร้างผลงานวิจัย และกำหนดนโยบายเกี่ยวกับทรัพยากรทางสุขภาพ (Weis & Schank, 2000)

2. ความฉลาดทางอารมณ์ของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ สอดคล้องกับการศึกษาของนักวิจัยหลายท่าน (กฤษฎา ไทยกกล้า, 2545; นาดยา เต่าป๋อม, 2547; มณฑา อร่ามเลิศมงคล, 2549; โพนมพร โรจน์จันทร์แสง, 2550; วาสสิฏฐิ ภูมิพงษ์, 2546; สมใจ ตั้งจันทร์แสงศรี, 2545) ที่พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของพยาบาลอยู่ในเกณฑ์ปกติ อาจเนื่องมาจาก พยาบาลที่ปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน ในโรงพยาบาลชุมชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปฏิบัติการพยาบาลโดยสามารถควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ไวเท่าทันความคิดและความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น (Salovey & Mayer, 1990) ให้บริการด้วยความเห็นใจ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นไปด้วยความราบรื่น (วีระวัฒน์ มั่นนิตามัย, 2542) สามารถที่จะทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดีมีความรับผิดชอบ (วิลาสลักษณ์ ชั่ววลี, 2542) มีแรงจูงใจในตนเองสามารถควบคุมความต้องการและ

แรงกระตุ้นได้อย่างเหมาะสม (Salovey & Mayer, 1990) มีการตัดสินใจและแก้ปัญหาในการบริการได้ทันทั้งที่และเหมาะสม มีสัมพันธภาพกับทั้งผู้รับบริการและเพื่อนร่วมวิชาชีพได้เป็นอย่างดี ประกอบกับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉินมีการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความภาคภูมิใจในตนเอง พึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ และมีความสงบทางจิตใจ เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ อาจเนื่องมาจาก พยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชน มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (กรมสุขภาพจิต, 2543) ส่งผลให้มีการปฏิบัติการพยาบาลด้วยความรับผิดชอบ เข้าใจและเห็นใจผู้รับบริการ สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง และแสดงพฤติกรรมต่อผู้รับบริการได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับผลการศึกษานักวิจัยหลายท่าน(กาญจนา พลธนะ, 2543; กฤษณา ไทยกกล้า, 2545; นาดยา เต้าป้อม, 2547; ไพยมพร วจนจันทร์แสง, 2550; มณฑา อร่ามเลิศมงคล, 2549; ศรัณยา หงส์ไทย, 2546) ที่พบว่าความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับสูง อาจเนื่องมาจาก พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน ให้การบริการผู้ป่วยอุบัติเหตุฉุกเฉินโดยอาศัยความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และความรับผิดชอบ (Schwirian, 1978) มีการปฏิบัติกิจกรรมอย่างคล่องแคล่ว (Schneider, 1979)นอกจากนั้น ยังมีการบูรณาการแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติงานประจำ (Fey & Miltner, 2000) ส่งผลให้ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉินในโรงพยาบาลชุมชนเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้บริการผู้ป่วยโดยการปฏิบัติงานเป็นทีมร่วมกับสหสาขาวิชาชีพ โดยการบูรณาการและประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการพยาบาลผู้ป่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน สามารถแสดงออกถึงความเป็นผู้นำในทีมสุขภาพในการวิเคราะห์ปัญหาความเสี่ยงและผลกระทบ นำมาใช้ในการตัดสินใจในการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์ที่เสี่ยงอย่างเหมาะสม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด คือ ด้านการให้ความร่วมมือในการทำงาน อาจเนื่องมาจากพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉินปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง (Organ & Batman, 1986) ด้วยความตั้งใจและเต็มใจ ยินดีที่จะให้ความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรม (Schermerhorn, Huntand, & Osban, 1991) ตามนโยบายของหน่วยงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนต่ำสุด คือด้านภาวะผู้นำ อาจเนื่องมาจากพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงและไม่แน่นอน (บุญเลิศ ช้างใหญ่, 2550) การปฏิบัติการพยาบาลด้วยความรวดเร็ว เพื่อให้ผู้รับบริการรอดพ้นจากภาวะ

วิกฤติ โดยเร็ว เป็นการพยาบาลเฉพาะหน้า ส่งผลให้บางครั้งขาดการวางแผนและจัดเตรียมข้อมูล ในการปฏิบัติงาน ขาดการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง

4. ความสัมพันธ์ระหว่าง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การได้รับการพัฒนาความรู้ การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ และความฉลาดทางอารมณ์ กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาล วิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชนเขตภาคตะวันออกเฉียง

จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในอุบัติเหตุฉุกเฉิน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการศึกษานักวิจัยหลายท่าน (กฤษณา เขียวขจี, 2543; กนกวรรณ มาลานิตย์, 2542; กรรณิการ์ สุวรรณศักดิ์ชัย, 2543; นางพวง บันทองพันธุ์, 2542; โปยมพร โรจน์ จันทรแสง, 2550; วรดา ข่ายแก้ว, 2542; สายบัว วงศ์ไพโรจน์, 2539; Chamer, 1984) ที่พบว่า ประสิทธิภาพในการพยาบาลมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงาน และสอดคล้อง กับแนวคิดของเบนเนอร์ (Benner, 1984) ที่ว่า พยาบาลที่มีประสบการณ์ระดับผู้เชี่ยวชาญใช้ ประสิทธิภาพและพื้นฐานความรู้จัดการสิ่งต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากประสบการณ์สามารถ เพิ่มพูนความรู้ การรับรู้และข้อมูลข่าวสาร (Domahue & Matrin, 1996) มีความมั่นใจและ ปฏิบัติการตัดสินใจมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน (Long & Gomberg, 1996) ทำให้สามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ดีกว่า (Nigro & Nigro, 1984) จึงทำให้ ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหา (Silva, 1990)

การได้รับการพัฒนาความรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผล การศึกษาของ นางพวง บันทองพันธุ์ (2542) และนันทิยา ชุ่มชวย (2542) ที่ศึกษาพบว่า การได้รับ การพัฒนาความรู้มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานอาจเนื่องมาจาก ในการ ปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ต้องอาศัยความรู้และทักษะในการ ให้บริการแก่ผู้รับบริการที่มีความซับซ้อน และหลากหลาย การพัฒนาความรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นใน การเพิ่มประสิทธิภาพของความสามารถในการปฏิบัติงาน (จุฬาลักษณ์ ธีรรัตนพันธ์, 2540) และ เมื่อพยาบาลวิชาชีพ ทำงานไประยะหนึ่ง สภาพแวดล้อม หรือความก้าวหน้าทางวิทยาการ เปลี่ยนแปลงไป (สุนันทา เลาหนันท์, 2542) จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้ทันการ เปลี่ยนแปลงดังกล่าว (दनัย เทียนพุด, 2543; รัชณี สุจิจันทร์รัตน์, 2546)

การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงานของ พยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ซึ่งเป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผล

การศึกษาของนักวิจัยหลายท่าน (กาญจนา พลชนะ, 2543; นันทนา เมฆประสาท, 2535; พัชรีย์ ประเสริฐกิจ, 2541; ศิริเพ็ญ ชั้นประเสริฐ, 2544; Schank & Weis, 1989) ที่พบว่า การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงาน อาจเนื่องมาจากพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอุบัติเหตุฉุกเฉิน เป็นบุคลากรที่ให้บริการรักษาพยาบาลผู้ป่วยทั้งในภาวะปกติ และภาวะภัยพิบัติ (ดนุลดา จามจุรี, 2553) รวมทั้งการให้บริการในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Medical System: EMS) เป็นภารกิจที่พยาบาลต้องพัฒนาความสามารถพร้อมที่จะเผชิญปัญหาต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วย และพัฒนาระบบบริการพยาบาลให้มีมาตรฐาน การปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยฉุกเฉินตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายการแพทย์ฉุกเฉิน ที่มุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงระบบการแพทย์ฉุกเฉิน มีขอบเขต ระเบียบปฏิบัติและกฎหมายต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับภารกิจและสถานการณ์การดูแลผู้ป่วยฉุกเฉิน (สภาการพยาบาล, 2553) โดยการยึดถือความเชื่อตามมาตรฐานวิชาชีพ (Corwin, 1968 cited in Kramer, 1968) เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติการดูแลผู้ป่วย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นการปฏิบัติวิชาชีพพยาบาลเป็นแนวคิดที่ถูกกำหนดว่า เป็นความเชื่อที่ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติของวิชาชีพพยาบาลและใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานพยาบาล (Weis & Schank, 2000) ส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน มีการปฏิบัติการพยาบาลตามกรอบของมาตรฐานวิชาชีพการพยาบาล ส่งเสริมให้ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพสูงขึ้น

ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิจัยหลายท่าน (กฤษณา ไทยกกล้า, 2545; นาดยา เต้าป้อม, 2547; ไพยมพร โรจนจันทร์แสง, 2550; มณฑา อร่ามเลิศมงคล, 2549; ศรีณยา หงษ์ไทย, 2546; Stein, 1998) ที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงาน อาจเนื่องมาจาก ความฉลาดทางอารมณ์ สามารถช่วยให้การกระทำของมนุษย์มีเหตุผลมากขึ้น ผิดพลาดน้อยลง (ณัฐพันธ์ เขจรนันท์, 2544) เป็นชุดความสามารถส่วนตัวด้านอารมณ์ และด้านสังคม (Baron, 1992 cited in Goleman, 1998) ของพยาบาลวิชาชีพ โดยเป็นการใช้อารมณ์อย่างชาญฉลาด มีความตั้งใจทำให้อารมณ์ของตนทำงานหรือทำประโยชน์ให้แก่ตนเอง ใช้อารมณ์ในการนำพฤติกรรมและความคิดของตนในทางที่ส่งเสริมผลงานของตน (Weisinger, 1998) จำแนกแยกแยะและใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์ เพื่อชี้นำความคิดและการปฏิบัติงานของตนเอง (Salovag & Mayer, 1990) ประยุกต์ใช้พลังการรู้จักอารมณ์เป็นรากฐาน

ของข้อมูล (Cooper & Sawaf, 1997) ในการบริหารจัดการอารมณ์ (Goleman, 1998) เพื่อรักษาความสมดุลของเหตุผล และจัดการความสัมพันธ์งานในหน้าที่ของตนกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี (วิระวัฒน์ มัณนิตามัย, 2542) ส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเห็นอกเห็นใจ ผู้รับบริการ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน แสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม ตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม มีสัมพันธภาพกับบุคคลต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพ มีความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ และมีความสงบของจิตใจ ส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติงาน

5. ปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉินโรงพยาบาลชุมชน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน และความฉลาดทางอารมณ์ สามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉินได้ร้อยละ 47.1 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทาง พบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจการทำนายได้สูงสุดคือ การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ สอดคล้องกับการวิจัยของ กาญจนา พลธนะ (2543) และแซงค์และวิสส์ (Schank & Weis, 1989) ที่ศึกษาพบว่า การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ สามารถพยากรณ์ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้ อาจเนื่องมาจาก พยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉินใช้มาตรฐานในการประกอบวิชาชีพเป็นกรอบแนวคิดในการประเมินความเชื่อ และทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งสามารถเรียนรู้และสร้างได้จากประสบการณ์การปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสม รู้และสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีความเข้าใจและเห็นใจผู้รับบริการ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม รู้จักตนเอง แสดงออกในการตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข ส่งผลให้ความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้นเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกและสามารถพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน ผู้บริหารทางการพยาบาลควรจัดโครงการส่งเสริมการรับรู้คุณค่าวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อพัฒนาความสามารถของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โดยผู้บริหารทางการพยาบาลควรมีการจูงใจและส่งเสริมการทำงานวิจัยจากงานประจำในหน่วยงานให้มากยิ่งขึ้น เช่น กำหนดให้มีการสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาล หรือผลงานทางวิชาการเป็นตัวชี้วัดระดับบุคคล จัดเวทีให้มีการ

นำเสนอผลงานและสนับสนุน ให้นำผลงานไปเผยแพร่ในเวทีต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุน ให้บุคลากรได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้ในการวิจัย และพัฒนาทางวิชาการ

2. จากผลการวิจัยพบว่า ประสพการณ์การปฏิบัติงาน และความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวก และสามารถร่วมกันพยากรณ์ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและประสพการณ์การปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โดยจัดโครงการส่งเสริมการอบรมเชิงปฏิบัติการในงานพยาบาลอุบัติเหตุฉุกเฉิน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และ ผู้บริหารควรพิจารณาการจัดสถานที่หรือสิ่งแวดล้อมในการทำงานให้เกิดความผ่อนคลาย เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน เช่น การจัดมุมสนทนา การ มุมหนังสือ หรือจัดเวลาให้บุคลากรได้ผลัดกันพัก ระหว่างช่วงเวลางาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาถึงทดลองโปรแกรมรูปแบบการส่งเสริมการรับรู้คุณค่าวิชาชีพในพยาบาลที่จบการศึกษาใหม่
2. ศึกษาในเชิงลึกในสิ่งที่สนับสนุนและสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน
3. จากผลการวิจัยพบว่า การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ ประสพการณ์การปฏิบัติงานและความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์และสามารถร่วมกันพยากรณ์ผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพในหน่วยอุบัติเหตุฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชน เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้เพียงร้อยละ 47.1 น่าจะมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเติมได้แก่ ภาวะผู้นำ พฤติกรรมการบริหารงานของหัวหน้างาน